356.37
(497.1)
/11

ЗАКОН
О
ЖАНДАРМЕРИЈИ

СА ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОД 23 АПРИЛА И 6 НОВЕМБРА 1931 ГОДИНЕ

Ж897

БЕОГРАД
ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
1931

Уведено у нови инвентар бр. 2143-(1)
1 јануара 1942 год.
Београд.

ЗАКОН
О
ЖАНДАРМЕРИЈИ

СА ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОД 23 АПРИЛА
И 6 НОВЕМБРА 1931 ГОДИНЕ

Библиотека Правног
Бр. 3897

БЕОГРАД
ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
1931



МИ

АЛЕКСАНДАР ПРВИ

по милости Божјој и вољи Народној

КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Нашег Министра војске и морнарице и Министра унутрашњих послова, а по саслушању Претседника Нашег Министарског савета, прописујемо и проглашујемо:

ЗАКОН
О
ЖАНДАРМЕРИЈИ

ПРВИ ДЕО

Опште одредбе

Члан 1.

Жандармерија је помоћни род војске Краљевине Југославије и као специјална трупа има задатак: да као орган државних управних власти бди над јавном безбедношћу, одржава јавни ред и мир и обезбеђује извршење закона.

Члан 2.

Територијална надлежност жандармерије обухвата целу територију Краљевине Југославије изузев подручја градских полиција и подручја управа

полиције, где ове постоје, но у случају потребе Министар унутрашњих послова може проширити надлежност жандармерије и над подручјем градских полиција и управа полиције.

Члан 3.

Жандармерија је потчињена: у погледу службене употребе, стручне наставе и снабдевања Министру унутрашњих послова, а у погледу дисциплине, личних односа, војничке наставе и наоружања Министру војске и морнарице.

Члан 4.

Под речју „жандарм" у смислу овога Закона подразумевају се: жандармериски подофициpи, жандармериски каплари, стални, припремни, привремени жандарми и војници сталног кадра, који су на служби у жандармерији.

Под речју „жандармериски официр" подразумевају се: жандармериски официри, официри војске на командантским положајима по формацији жандармерије и официри родова војске и из резерве на припреми и усавршавању у жандармерији.

Члан 5.

При ступању у жандармерију, официри, припремни и привремени жандарми и војници на служби у жандармерији — полажу усмену заклетву, која гласи:

„Ја (породично и рођено име) заклињем се свемогућим Богом, да ћу Врховном Заповеднику све војне силе Краљу Југославије Александру Првом, свагда и у свима приликама, бити веран, свом душом одан и послушан, да ћу као жандарм — жандармериски официр — у служби јавне безбедности, реда и мира дужност моју по законима,

правилима и наређењима савесно и верно извршавати и да ћу чувати службену тајну.

Тако ми Бог помогао".

Жандамериски официри и припремни жандарми, сем усмене заклетве, дају и писмену.

Једном положена заклетва важи за све време служења у жандармерији, а у колико се односи на чување службене тајне, она важи и после разрешења службе у жандармерији.

Повреда чувања службене тајне казниће се по одредбама кривичног законика.

Новом Владаоцу полаже се поново заклетва.

Члан 6.

Официри, војни чиновници, војни писари, особље грађанског реда у жандармерији и жандарми потпадају под војну дисциплину по одредбама Уредбе о војној дисциплини и подлеже суђењу војних судова по прописима војних кривичних закона.

Командант жандармерије надлежан је: за стављање жандарма и неуказног особља целе жандармерије под редовну кривичну истрагу и под војни суд за кривична дела која учине, и за наређивање извршења правноснажних одлука војних судова над њима, поступајући при томе по прописима законика о војном судском кривичном поступку. Своје одлуке о томе доставља војном државном тужиоцу онога војног суда, који је надлежан за суђење оптуженику.

При доношењу одлуке о томе, да ли ће се по делима, која по закону повлаче притвор за време ислеђења, окривљеник официр или жандарм ставити у притвор или бранити из слободе, командант жандармерије поступаће по прописима законика о војном судском кривичном поступку.

Командат жандармерије доносећи одлуку, да се окривљеник у интересу службе изузетно остави

у слободи, може га одмах преместити или предложити за премештај из места и јединице, где је кривично дело учинио. Путни и селидбени трошкови не исплаћују се при оваквом премештају, али ако окривљеник буде ослобођен као невин, или отпуштен испод суђења, или се против њега истрага прекине, исплатиће му се накнадно путни и селидбени трошкови.

Члан 7.

Привремено и кад је потребно за јавну безбедност, у састав жандармерије могу ући државне полициске страже и општински органи јавне безбедности. То бива по налогу банова, односно Управника града Београда.

Чим уђу у састав жандармерије, ове страже и општински органи јавне безбедности, долазе под власт жандармериских старешина и подлеже свима законима и службеним прописима, који вреде за жандармерију.

Ако је жандармериским органима за извршење службеног задатка потребна помоћ општинских органа јавне безбедности, финансиских стража, чувара шума, надзорника путева и осталих државних стража, ови су дужни указати им тражену помоћ без одлагања.

Жандармерија ће ову помоћ тражити од претседника општине (кмета), односно од старешине дотичне државне страже, али у случају преке потребе жандармериски органи могу и непосредно ову помоћ тражити од дотичног органа.

Тражена помоћ мора се дати без одлагања.

Члан 8.

У случају мобилизације и рата дужан је Министар унутрашњих послова ставити на расположење потребан број жандармериског особља Министру војске и морнарице.

ДРУГИ ДЕО

Формација

Члан 9.

Формацију жандармерије прописује Краљ Уредбом на предлог Министра унутрашњих послова, а у споразуму са Министром војске и морнарице.

Члан 10.

Министар унутрашњих послова може по потреби мењати територије жандармериских јединица на предлог команданта жандармерије.

Члан 11.

Бројно стање људства и стоке у жандармерији одређује се буџетом.

Број жандарма у појединим четама одређује Министар унутрашњих послова на предлог команданта жандармерије, а по датом мишљењу банова, односно Управника града Београда.

Члан 12.

У случајевима хитне потребе појачања бројног стања жандармерије Министар војске и морнарице, на захтев Министра унутрашњих послова, а по одобрењу Претседника Министарског савета, ставља на расположење потребан број војника за службу у жандармерији.

Члан 13

Распоред жандармериских чета, водова и сталних станица и устројавање нових чета, водова и сталних станица, као и укидање чета, водова и сталних станица, врши Министар унутрашњих послова на предлог команданта жандармерије, а по

датом мишљењу банова, односно Управника града Београда.

Члан 14.

Распоред привремених станица, укидање оних које постоје и устројавање нових, врши командант жандармерије у споразуму са бановима, односно Управником града Београда.

ТРЕЋИ ДЕО

Однос жандармерије у служби и њене дужности

а) Опште

Члан 15.

Дужност је жандармерије: да бди над личном и имовном безбедношћу, одржава јавни ред и мир, проналази кривце, који се огреше о законе, уредбе и наредбе, пријављује их и приводи надлежним властима. Сарађује на чувању државних граница. Спречава несреће, штете и опасности.

Жандармерија врши своју службу по наређењу претпостављених жандармериских старешина и службених власти у границама закона.

Њена служба је двојака:

а) *Редовна,* која се врши по општим правилима, прописима и наређењима. Она се састоји у превентивно-репресивној служби. (Нарочито обилажење станичног реона у циљу упознавања места и лица и спречавање извршења кривичних дела; откривање већ извршених кривичних дела, прикупљање доказног материјала по кривичним делима и хватање криваца),

б) *Позивна,* која се састоји у извршивању налога службених власти.

Члан 16.

Жандармерија је као орган државних власти унутрашње управе потчињена Министру унутрашњих послова.

Банови, Управник града Београда, окружни инспектори и срески начелници имају службену власт над жандармеријом на њиховој територији. Старешине среских испостава и комесари пограничне, железничке и паробродске полиције имају службену власт само над жандармима, који су им придодати на службу.

У местима где је надлежност жандармерије протегнута на подручја градских полиција и управа полиције, службену власт над жандармеријом имају дотични претстојници градске полиције, односно управници полиције.

Налоге у погледу одржавања јавног реда, мира и безбедности, жандармерија прима искључиво од службене власти, којој подноси прописане извештаје и пријаве.

Министарство унутрашњих послова и банови достављају жандармериским јединицама своје налоге у форми наређења, а остали шефови службених власти достављају своје захтеве жандармериским јединицама, којима командују официри, службеним позивом, а онима којима командују подофицири у форми наређења.

Државни судови и државни тужиоци могу тражити непосредно од жандармериских станица извршење законске службе, али су увек дужни издати писмене налоге командирима жандармериских станица. Ако је за извршење тих налога потребно груписање жандарма, државни судови и државни тужиоци обраћају се непосредно надлежним жандармериским старешинама.

Осталим грађанским и војним властима жандармерија није потчињена, али ове власти и оп-

штинске управе могу тражити услугу жандармерије преко њене службене власти.

Војне власти могу непосредно тражити услуге од жандармерије само у погледу хватања војних бегунаца и службе предвиђене специјалним прописима издатима у споразуму са Министром унутрашњих послова.

Члан 17.

За извршење задатака, који повлаче нарочиту одговорност, или су скопчани са новчаним издацима (као: угушење нереда или побуне, употреба жандарма на служби, где може доћи до употребе оружја, употреба жандарма као помоћ грађанским и војним властима и општинским управама) — надлежне старешине државних власти унутрашње управе увек ће издавати старешинама жандармериских јединица писмене позиве, односно налоге.

Ако би се издавањем писмених позива, односно налога, губило време за хитно извршење, може се издати и усмени позив, односно налог, но с тим, да се писмени позив односно налог мора накнадно издати најкасније за 24 часа.

Кад орган службене власти, суда или државног тужиоштва врши службу на лицу места, а жандарми су му придати као помоћ, тада нису потребни писмени налози.

За извршење задатка одговоран је дотични жандармериски старешина, који га је имао извршити, а за позив, односно налог, одговоран је онај, који га је издао, сем случаја, ако је исти био управљен на извршење очигледног злочиног дела у којем случају одговара и онај, који је позив, односно налог, извршио.

Власт која је издала позив, односно налог, не може одређивати начин извршења.

Члан 18.

У случају заједничке акције војске и жандармерије општу команду над груписаним одредима, кад није одређен нарочити командант, прима најстарији официр по рангу.

Ако су у питању подофицири команду прима старији по чину, ако су истог чина, команду прима жандармериски подофицир, без обзира на ранг.

Члан 19.

Кад жандармериски официри, или жандарми, при вршењу жандармериске службе имају позвати извесна лица да поступе по законским прописима и наредбама, дужни су казати, да то чине „У име закона".

Члан 20.

Жандарми не смеју напуштати своју дужност без нарочите службене потребе, па ма то било скопчано и са опасношћу по живот.

Члан 21.

Жандарм без обзира да ли је у даноме моменту на дужности или не, дужан је свакоме у опасности за живот, тело, слободу и имовину одмах указати потребну помоћ и заштиту и у свакој прилици предузети нужне мере за заштиту реда и безбедности.

Члан 22.

У духу главе XI Војног кривичног законика сматрају се следеће службе жандарма као стражарске, односно патролне службе:

1) Служба осигурања Краља и Чланова Краљевског Дома;
2) Стражарска служба;
3) Спроводна служба;
4) Служба на поретку;

5) Служба скопчана са опасношћу по живот (члан 20 овога Закона); и

6) Служба указивања потребне помоћи и заштите (члан 21 овога Закона).

Повреде дужности у овим службама казниће се по одредбама Војног кривичног законика.

Члан 23.

Државне власти дужне су штитити углед жандармерије и њене установе.

Сваки је дужан, да у службеном општењу са жандармеријом сачува пристојност и пажњу, која одговара њеном јавном положају.

Жандармима и њиховим старешинама ставља се у дужност, да у службеном општењу чувају достојанство свога положаја, да се према свакоме понашају пристојно и да му излазе у своме делокругу у сусрет.

Члан 24.

Жандармериски официр и жандарм при вршењу дужности употребиће своје оружје само када на други начин не може да:

1) одбије од себе или другог лица управљени удар;

2) савлада отпор;

3) спречи бекство опасних злочинаца;

4) спречи бекство сумњивих лица на државној граници;

5) спречи бекство војних бегунаца у групи од најмање три лица; и

6) одбије напад на објект, који му је поверен на чување.

При употреби оружја мора се чувати људски живот колико је год могуће, а где прилике допуштају служити се мање опасним оружјем (ножем или сабљом). При употреби оружја мора се нарочито пазити на то, да не трпе штету невина лица.

Ко од органа жандармерије употреби оружје при вршењу дужности неће се за време истраге по томе лишавати слободе, без обзира на последице те употребе, све док се истрагом не утврди, да је без законског основа употребио оружје.

б) Посебне

Члан 25.

Осим дужности, које су предвиђене законским прописима и уредбама за старешине на одговарајућим положајима и војнике у војсци, специјалне дужности појединих лица у жандармерији прописаће Краљ Уредбом на предлог Министра унутрашњих послова у споразуму са Министром војске и морнарице.

Члан 26.

Официри, војни чиновници, војни писари и остало особље на служби у жандармерији не могу се одређивати на службе ван жандармерије. Жандарми не могу се одређивати на послове, који се не слажу са њиховим позивом, угледом и жандармериском службом.

Члан 27.

Привременим жандармима и војницима на одслужењу кадровског рока у жандармерији, могу се поверити самостални задатци само у крајњој потреби. За правилну оцену таквих случајева одговарају надлежне старешине.

Члан 28.

Оцењивање рада жандармерије и њених старешина врши се по Уредби, коју прописује Краљ на предлог Министра унутрашњих послова у споразуму са Министром војске и морнарице.

Оцењивање жандарма, каплара и подофицира врши се по правилу, које прописује Министар унутрашњих послова у споразуму са Министром војске и морнарице.

Члан 29.

Министар унутрашњих послова прописује правила за вршење жандармериске службе и упуте о дужностима жандармерије у специјалним случајевима при вршењу службе јавне безбедности у смислу одредаба овога Закона.

ЧЕТВРТИ ДЕО

Попуњавање жандармерије

Члан 30.

Жандармерија се попуњава из добровољаца. Првенство имају подофициpи сталнога кадра. Наредници се не примају.

Кандидат за пријем у жандармерију треба да је:

1) држављанин Краљевине Југославије;
2) одслужио рок у сталном кадру у главним родовима војске или морнарице;
3) телесно и душевно здрав; висок најмање 164 сантиметра;
4) нежењен, или удовац без деце, или судом разведен од жене без деце;
5) безпрекорног владања у прошлости;
6) да није старији од 30 година;
7) да уме читати и писати;
8) да писмено изјави, да ће остати у жандармерији најмање три године и да ће служити тамо, где буде распоређен; и
9) да му државна служба, ако је у таквој био, пре ступања у жандармерију, није престала по

тачци 1, 2, 7, 9 и 10 члана 104 Закона о чиновницима.

Члан 31.

Ако се формациско стање жандармерије не може попунити кандидатима, који одговарају условима у члану 30 овога Закона, а укаже се потреба хитне попуне формациског стања, Министар унутрашњих послова може наредити попуну привременим жандармима, који морају да су:

1) држављани Краљевине Југославије;
2) телесно и душевно здрави;
3) безпрекорног владања и прошлости;
4) одслужили рок у сталном кадру; и
5) да писмено изјаве, да ће служити у жандармерији најмање 6 месеци и тамо, где буду распоређени.

Члан 32.

Служба у жандармерији обавезно траје три године.

При ступању у жандармерију даје се писмена обавеза.

Ко жели и по истеку обавезног трогодишњег рока даље служити, дужан је до навршених десет година службе у жандармерији, да сваке године на 1 до 2 месеца раније писмено изјави своју жељу за даље служење. Ако жандарм у означеном времену не да ову изјаву дужан је даље служити годину дана.

По навршеној 10 години службе у жандармерији не даје се више обавеза. Али ко после навршене 10 године служења не жели више служити у жандармерији, дужан је на 1 до 2 месеца пре намераваног иступа из службе молити за отпуст, који му се мора уважити.

Кад је војска у мобилном или ратном стању, не може се одобрити отпуст из службе.

Члан 33.

Служба привремених жандарма обавезно траје шест месеци.

При ступању у жандармерију привремени жандарм даје писмену обавезу.

Ако привремени жандарм жели и по истеку обавезног шестомесечног рока даље служити, дужан је на 1 до 2 месеца раније изјавити своју жељу за останак у служби. Ако му се по овој изјави одобри служење, дужан је служити даљих шест месеци.

Члан 34.

Жандармериски официрски кадар попуњава се:

1) Активним официрима;

2) Официрима из резерве;

3) Жандармериским наредницима водницима и жандармериским наредницима, који:

а) у чину наредника проведу укупно најмање 4 године, а од тога најмање годину дана, као командири станица;

б) строгим избором: команданта пука, помоћника команданта пука, надлежног инспектора, претпостављеног командира чете и водника, буду оцењени да заслужују, да им се одобри полагање испита за чин потпоручника;

в) положе испит за чин активног жандармериског потпоручника, према прописаном програму и правилу;

г) нису жењени;

д) нису старији од 35 година;

ђ) за последње две године имају препоручљиве оцене;

е) за последње време од једне године нису дисциплински кажњени више од 15 дана затвора, или више од 15 дана казне одузимања плате, или 30 дана притвора;

ж) за последње време од две године нису судски кажњавани, рачунајући од дана, када је пресуда постала правноснажном;

з) у времену када стичу право на унапређење нису под редовном судском истрагом, или под судом уопште, или нису под претходном кривичном истрагом за дела, која повлаче казну затвора већу од две године, или коју строжију врсту казне; и

и) који су физички здрави и способни за трупну службу, што се утврђује стручном војном комисијом.

Кандидати наведени под тачком 1 и 2 овога члана, треба да су:

а) активни официри чина потпоручника или поручника;

б) из резерве чина потпоручника или поручника;

в) из главних родова војске или морнарице;

г) за трупну службу у миру и рату потпуно способни;

д) да нису старији од 30 година;

ђ) активни официри да су свршили нижу или вишу школу војне академије, поморску војну академију, подофицирску школу, или су од грађанских школа свршили са матуром једну од школа прописаних за резервне официре по тачци е) овога члана;

е) резервни официри да су свршили од школа најмање матуру: гимназије, реалне гимназије, реалке, учитељске школе, средње техничке школе, наутичке школе, или више државне трговачке школе и да нису жењени; и

ж) за последње две године, да нису под истрагом уопште, или под судом.

Првенство имају кандидати са јачим квалификацијама.

НАРОДНА СКУПШТИНА ФНРЈ БЕОГРАД

Они активни и резервни поручници родова војске, који за време припреме — односно усавршавања — у жандармерији, буду унапређени у чин капетана II класе, преводе се по издржаној припреми — односно усавршавању — у жандармерију, ако положе прописани испит за превод у струку.

Министар војске и морнарице одобраваће превод у жандармерију оним активним официрима главних родова војске и морнарице, који буду конкурсом изабрани, а имају напред наведене услове.

Члан 35.

Командант жандармерије поставља се из војске, а помоћник команданта жандармерије може бити, или из војске, или жандармерије.

Члан 36.

Официри из родова војске, или из резерве, који се јаве за превод у жандармерију, служиће у њој ради припреме једну годину. Пре истека једногодишње припреме ти официри полагаће испит за превод у жандармерију.

По положеном испиту и издржаној једногодишњој припреми активни официри родова војске преводе се у жандармерију.

Резервни официри, по положеном испиту и издржаној једногодишњој припреми, остају још једну годину у циљу усавршавања на служби у жандармерији, дакле укупно две године, па се по истеку тога времена преводе за активне жандармериске официре.

Начин како ће се изводити припрема официра прописаће Министар унутрашњих послова правилником на предлог команданта жандармерије.

Официри, који за време припреме или усавршавања не покажу довољно услова за жандармериског официра, или не положе са успехом испит, вратиће се одмах у њихове родове војске, а из резерве разрешити. Они не могу више бити примљени на припремну службу у жандармерији.

Превод жандармериских официра у родове војске није могућ, а за превод у струке потребно је, да дотични официри испуне све услове, које тражи Закон о устројству војске и морнарице.

Члан 37

Управне и извршне послове на снабдевању жандармерије отправљају интендантски официри, војни чиновници, војни писари и жандармериски официри, који се за то одреде, поред одговорних наредбодаваца по односним законима.

Ово особље попуњава се:

а) интендантским официрима из војске;
б) војним чиновницима из војске;
в) војним писарима; и
г) жандармериским официрима.

Члан 38.

Прописи из Закона о устројству војске и морнарице, који се односе на економску и судску струку, на посебне услове за унапређење интендантских и судских официра и војних чиновника економске и судске струке, војних писара, као и на особље војног и грађанског реда на служби у жандармерији, важе и за жандармерију.

Члан 39.

Положај начелника интендантуре, начелника судског одељења и осталог особља у интендантури и судском одељењу Команде жандармерије у погледу стицања права на производство за следећи чин сматра се равним положају начелника интендантуре, референту судства и осталог особља команде дивизиске области у војсци.

Члан 40.

За грађанска лица на служби у жандармерији, важе исти законски прописи, који важе и за грађанска лица на служби у војсци

Члан 41.

Жандарми могу иступити из жандармерије:

1) кад одслуже свој обавезни рок;

2) кад постану једини храниоци нејаке и немоћне задруге, ако то стање задруге није постојало пре ступања у жандармерију; и

3) ако добију грађанску службу по одредбама Закона о устројству војске и морнарице, тада се сматра да су својевољно иступили.

Решења о иступу жандарма из жандармерије по овоме члану доносе команданти жандармеријских пукова.

Члан 42.

Жандарми се отпуштају из жандармерије:

1) Припремни жандарм:

а) ако је физички, душевно или морално неспособан за жандармериску службу; и

б) ако покаже слаб успех у жандармерискоj припремној школи.

2) Стални жандарм, каплар и подофицир:

а) кад постане телесно или умно неспособан за жандармериску службу;

б) кад узастопце за три календарске године, или укупно за шест година његове жандармериске службе, има непрепоручљиве оцене;

в) када буде судом осуђен од најмање шест месеци строгог затвора, или од најмање годину дана затвора, или када без обзира на величину казне буде осуђен за нечасна дела;

г) кад повреди дисциплину у толикој мери, да постане штетан по интересе службе и углед жандармерије, а поправне мере за ту повреду не би водиле циљу;

д) ако се ожени без надлежног одобрења;

ђ) кад изгуби чин; и

е) ако није стекао право на пензију, а његовом се кривицом онеспособи за жандармериску службу. Неспособност утврђује се стручном комисијом.

Жандарми отпуштени под а) и б) тачке 2 овога члана, ако су стекли право на пензију, задржавају то право.

Жандарми који су отпуштени по тач. г) задржавају право на пензију, ако имају 20 година државне службе и ако их за то предложи командант жандармерије.

Жандарми отпуштени из службе по одредбама овога члана, осим наведених под а) тачке 2, не могу се више вратити у службу.

Право отпуштања припремних жандарма имају команданти жандармеријских пукова, а право отпуштања сталних жандарма, каплара и подофицира има командант жандармерије.

Члан 43.

Каплари и подофицири, који изгубе чин, одмах се отпуштају из жандармерије и немају право на пензију.

Они губе чин:

1) по судским осудама на губитак чина; и

2) када служећи на обавезном или поновном року изврше бекство, односно самовољно удаљење. Губитак чина не искључује у овим случајевима одговорност по одредбама Војног кривичног законика.

Члан 44.

Привремени жандарми отпуштају се из службе осим случајева наведених у члану 42 овога Закона, као и чим престане потреба, односно чим се попуни формациско стање жандармерије кандидатима, који одговарају условима у члану 30.

Право отпуштања привремених жандарма имају команданти жандармериских пукова.

Војници, који су на служби у жандармерији, вратиће се у њихове јединице из разлога наведених у члану 42 овога Закона, као и у случају попуне формациског стања жандармерије кандидатима, који одговарају условима, односно чим престане потреба држања појачаног бројног стања жандармерије.

Члан 45.

Нежењени жандарм, који по молби иступи из жандармерије, може по молби бити враћен у жандармерију у року од једне године, у истом чину само у исти пук у којем је и раније служио.

Услови за ово враћање у службу исти су као и за први пријем у службу из члана 30 овога Закона.

Жењени жандарм, кад по молби иступи из жандармерије, не може се у ову више вратити.

Решења по овоме члану доноси командант жандармерије.

Време проведено ван жандармерије не рачуна се за периодску повишицу плате, ни за унапређење у жандармерији. Раније проведено време у жандармерији рачуна се за периодске повишице плате, унапређење и чин. Ово важи и за жандарме враћене у активну службу по члану 115 овога Закона.

Жандармима који су иступили из жандармерије по тачци 1 и 2 члана 41 овога Закона, па се доцније врате у жандармерију, од времена проведеног пре иступања из жандармерије рачуна се

у рок из члана 109 овога Закона, као и за одређивање количине личне пензије, једна половина.

Члан 46.

За време служења у жандармерији жандарми, каплари и подофицири не позивају се на вежбу, али се према годинама старости воде у одговарајућим списковима надлежних војних округа.

ПЕТИ ДЕО

Чинови, унапређења и награде у жандармерији

Члан 47.

У жандармерији има официра, подофицира, каплара и жандарма.

Жандарми су: стални, припремни и привремени.

Стални су после годину дана од дана ступања у службу, припремни до године дана, привремени, који се приме по условима у члану 31 овога Закона и немају право на унапређење, док као такови служе у жандармерији.

Члан 48.

Старешински су чинови у жандармерији:

1)	Жандармериски каплар;		
2)	„ поднаредник;	} Подофицири	
3)	„ наредник;		
4)	„ наредник водник III, II и I класе		
5)	„ потпоручник;	} Нижи официри	
6)	„ поручник;		
7)	„ капетан II класе		
8)	„ капетан I класе		
9)	„ мајор;	} Виши официри	
10)	„ потпуковник;		
11)	„ пуковник;		
12)	„ бригадни ђенерал — Ђенералитет.		

Члан 49.

Капларски и подофицирски чинови стечени у војсци признају се као титуларни.

Ови титуларни чинови могу се добити у жандармерији по општим условима, после проведених пет пуних година у једном чину у жандармерији.

Титуларни чинови без утицаја су на службене односе у жандармерији.

Титуларни чин наредника водника не постоји.

Члан 50.

За добијање капларског чина услови су: да је свршио жандармериску припремну школу и одслужио као припремни и стални жандарм 18 месеци.

Право унапређења у чин жандармеријског каплара има командант жандармеријског пука.

Члан 51.

За добијање подофицирских чинова ови су услови:

а) Општи:

1) Да има препоручљиве оцене за последње две календарске године;

2) Да за последње време од једне године није дисциплински кажњен више од 30 дана затвора, односно 60 дана притвора;

3) Да за последњу календарску годину није судски кажњен, рачунајући од дана када је пресуда постала извршна; — и

4) Да у времену кад стиче право на унапређење није под редовном судском истрагом, или под судом уопште, а тако исто да није ни под претходном кривичном истрагом за кривична дела, која повлаче за собом казну већу од 6 месеци строгог затвора, или већу од годину дана затвора.

б) Посебни:

1) За жандармеријског поднаредника: да је успешно свршио жандармериску подофицирску школу и да је прослужио најмање једну годину као жандармериски каплар;

2) За жандармеријског наредника: да је у чину поднаредника прослужио најмање три године и да је најмање једну годину био на положају заступника командира станице, или вршио дужност командира станице; и

3) За жандармеријског наредника водника:

III класе: да је успешно прослужио у чину наредника најмање шест година и да је положио прописани испит;

II класе: да је успешно прослужио најмање три године у чину наредника водника III класе; — и

I гласе: да је успешно прослужио најмање три године у чину наредника водника II класе.

Полагање испита за подофицирске чинове врши се према програму и правилу, које прописује Министар унутрашњих послова у споразуму са Министром војске и морнарице.

Полагање испита може бити свега три пута. Кандидат који по трећи пут не положи испит губи право на даље полагање испита.

Право унапређења у чин жандармеријског поднаредника има командант жандармеријског пука, а право унпређења у чин жандармеријског наредника и у чин жандармеријског наредника водника III, II и I класе има командант жандармерије.

Члан 52.

Унапређење жандармериских официра врши се Краљевим Указом на предлог Министра војске и моранарице, и то:

1) По старешинству — општем рангу, закључно са чином потпуковника;

2) за више чинове од потпуковника — по избору, дајући при томе првенство оним официрима истога чина, који имају јаче квалификације и ратне заслуге ако су учествовали у рату; — и

3) на празна места по Уредби о формацији жандармерије, с тим да испуне још и ове услове:

а) Општи услови:

Члан 53.

За унапређење жандармериских активних официра важе општи услови члана 86 Закона о устројству војске и морнарице.

б) Посебни услови:

Члан 54.

Посебни услови за унапређење жандармериских официра:

1) За поручника: да је као водник служио у строју у родовима војске, морнарици или у жандармерији најмање једну годину;

2) За капетана II класе: да је прослужио у строју у родовима војске, морнарице или у жандармерији најмање две године, да је према служби у строју оцењен да заслужује препоруку за виши чин и да је положио прописан испит за овај чин.

Од полагања испита за капетана II класе ослобођавају се кандидати, који су са успехом свршили вишу школу војне академије, или школу равну овој на страни;

3) За капетана I класе: да је прослужио у строју у жандармерији најмање три године и да је

оцењен, да може командовати основном јединицом у жандармерији;

4) За мојара: да је као капетан са успехом командовао основном јединицом у жандармерији најмање једну годину и да је положио испит за овај чин;

5) За потпуковника: да је са успехом као мајор командовао најмање две године основном јединицом у жандармерији;

6) За пуковника: да је свршио правни факултет са дипломским испитом, или нижу школу војне академије, школу равну овој на страни; да је као потпуковник био на положају предвиђеним формацијом жандармерије укупно три године, да је решио успешно писмени задатак под руководством комисије у коју улазе: Командант жандармерије, његов помоћник, начелник јавне безбедности Команде жандармерије и један виши чиновник Министарства унутрашњих послова и да је оцењен способним за командовање жандармериским пуком; и

7) За бригадног ђенерала: да је свршио правни факултет са дипломским испитом, или нижу школу војне академије, или школу равну овој на страни, да је успешно командовао најмање две године жандармериским пуком, односно жандармериском подофицирском школом, да је оцењен способним за више командовање у жандармерији и да је решио успешно писмени задатак под руководством комисије у коју улазе: Командант жандармерије, његов помоћник и један начелник Министарства унутрашњих послова.

Одредбе из члана 94 Закона о устројству војске и морнарице важе и за жандармериске официре с тим, да се као служба у строју сматра и служба наставника у школама за жандарме. У основне жандармериске јединице рачунају се и чете у

жандармеријској подофицирској школи и школе за вође патрола и припремне жандарме.

Члан 55.

Полагање испита за чинове официра у жандармерији и за прелаз у струку врши се по Уредби коју прописује Краљ на предлог Министра војске и морнарице, а по споразуму са Министром унутрашњих послова.

Полагање испита за наредне чинове официра може бити свега три пута.

Решавање задатака за чин жандармеријског пуковника и за чин жандармеријског бригадног ђенерала може бити само једанпут.

Кандидат који и по трећи пут не положи испит, односно који не реши успешно задатак, губи право на даље полагање испита односно решавање задатка.

Члан 56.

Унапређење резервних жандармеријских официра врши се по члану 131 Закона о устројству војске и морнарице с тим, да ће за унапређење у чин резервног капетана II класе и у чин резервног мајора служити као услов после положеног испита, у место предвиђеног командовања, успешно издржана вежба. За време издржавања вежбе дотични официр треба да је оцењен за руковање пословима, који се од активних жандармеријских официра дотичног чина траже, као и да према показаном раду на овој вежби и по својој спреми и способностима заслужују унапређење у наредни чин.

Члан 57.

За време рата жандармериски официри могу бити унапређени у наредни виши чин без обзира

на рокове, школе и испите, но само за осведочену храброст и за особите заслуге у рату, што ће се прописати нарочитом Уредбом.

Члан 58.

Одредбе Закона о устројству војске и морнарице у погледу: ранга, службе, отсуствовања, боловања, пензије, оставке, губљена чина и принадлежности и обустава од њих; у колико се не косе са одредбама овога Закона — важе и за официре, војне чиновнике и војне писаре у жандармерији.

Женидба официра, војних чиновника и војних писара на служби у жандармерији и жандарма, регулише се Краљевом Уредбом, на предлог Министра војске и морнарице а по споразуму са Министром унутрашњих послова с тим, да укупан проценат ожењених жандарма не може прећи 30% формацискот стања жандарма, каплара и подофицира.

Ово се не односи на привремене жандарме.

Члан 59.

Припремна служба и служба усавршавања официра у жандармерији сматра се као активна служба у погледу: унапређења, ранга, периодских повишица плате и пензије.

Резервни официр, који се разреши службе у жандармерији, нема права на никакове накнаде, сем у случају онеспособљења повредом у служби

Члан 60.

Награде, похвале и одликовања додељују се по Уредби о одликовању награда у жандармерији, коју прописује Краљ, на предлог Министра унутрашњих послова и Министра војске и морнарице.

ШЕСТИ ДЕО

Надлежности

Члан 61.

Надлежности лица у жандармерији прописаће Краљ Уредбом на предлог Министра унутрашњих послова, а по споразуму са Министром војске и морнарице.

Члан 62.

Распоред официра командантског положаја и виших чиновника у жандармерији вршиће се Краљевим Указом на предлог Министра војске и морнарице споразумно са Министром унутрашњих послова и датом мишљењу од стране команданта жандармерије.

Распоред официра судских и интендантских, војних чиновника и војних писара врши Министар војске и морнарице споразумно са Министром унутрашњих послова, а на предлог команданта жандармерије.

Распоред официра командирског положаја и официра одговарајућих звања, водника и официра одговарајућих звања, као и официра на припреми и усавршавању врши командант жандармерије.

Без пристанка Министра унутрашњих послова не може се поставити, преместити нити сменити ма који официр и чиновник у жандармерији.

Члан 63.

Официри и жандарми распоређени на сталне службе могу бити премештени само из важних и оправданих разлога.

СЕДМИ ДЕО

Настава

Члан 64.

Начин извођења наставе у жандармерији и отварање жандармериских школа и курсева, прописаће Краљ Уредбом, на предлог Министра унутрашњих послова у споразуму са Министром војске и морнарице.

ОСМИ ДЕО

Опрема

Члан 65.

Какво ће и које наоружање, осталу убојну спрему, материјал и прибор имати жандармерија прописује Краљ Уредбом на предлог Министра војске и морнарице споразумно са Министром унутрашњих послова.

Какву ће и коју осталу материјалну спрему, прибор и потребе имати жандармерија, а која се спрема набавља из буџета жандармерије, прописује Краљ Уредбом на предлог Министра унутрашњих послова, а по датом мишљењу команаданта жандармерије.

ДЕВЕТИ ДЕО

Принадлежности

Члан 66.

Одобрени буџет за жандармерију троши се искључиво на њене потребе по предлозима команданта жандармерије, у колико није он сам наредбодавац.

Свима потребама, средствима и материјалом по артилеријској, санитетској и ветеринарској грани снабдева жандармерију Министар војске и морнарице без накнаде.

Члан 67.

Сви активни жандармериски официри имају све принадлежности као и официри код војске, а сем тога, додатак на служење у жандармерији за проведене године службе у жандармерији без обзира на чин и то:

Од	1— 5	година	по	840.—	динара годишње;
„	5—10	„	„	1.080.—	„ „
„	10—15	„	„	1.320.—	„ „
„	15—20	„	„	1.560.—	„ „
„	20—25	„	„	1.800.—	„ „
„	25—30	„	„	2.040.—	„ „
После	30	„	„	2.280.—	„ „

Одредбе овога члана важе и за активне интендантске официре, судске официре и војне чиновнике, који се налазе на служби у жандармерији.

Члан 68.

Команданту жандармерије и помоћнику команданта жандармерије припада за служење у жандармерији и то: Команданту годишње по 5.000 динара, а помоћнику годишње по 3.000 динара.

Командант жандармерије и помоћник немају право на додатак по члану 67 овога закона.

Члан 69.

Активни официри родова оружја и струка, који служе у жандармерији, као и резервни официри, који се налазе у жандармерији на припреми и усавршавању за прелаз у жандармериску струку, имају исте принадлежности, као и жандармериски официри.

Резервним официрима, приликом ступања у службу, принадлежности теку од дана ступања на дужност, а приликом отпуста, или иступања из жандармерије, принадлежности им теку до краја месеца у којем су разрешени.

Члан 70.

Активним официрима и официрима из резерве, који се преведу у жандармерију, рачуна се време проведено на припреми и усавршавању у рок активне службе у жандармерији.

Члан 71.

Додатак, који се даје официрима и војним чиновницима у жандармерији за служење у жандармерији, саставни је део плате и утиче на одређивање величине пензије, ако приликом пензионисања имају 10 година службе у жандармерији, или ако су пре тога у пензију стављени услед неспособности, која је последица службе.

Жандармериски официри, који су на служби ван жандармерије, немају право на додатак за служење у жандармерији. Приликом пензионисања додатак за служење у жандармерији, који су имали кад су служили у жандармерији: као жандармериски официри, интендантски и судски официри и војни чиновници, утиче на одређивање пензије, ако су имали 10 година службе у жандармерији.

Члан 72.

За накнаде жандармериским официрима, официрима других родова војске и струка, војним чиновницима и војним писарима на служби у жандармерији, приликом премештаја — сеобе по слу-

жбеној потреби и приликом службених путовања важе одредбе члана 285 Закона о устројству војске и морнарице.

Старешинама у жандармерији, може се место накнаде за службена путовања одредити паушал; а исто тако може се смањити и прописана километража за службена путовања оним старешинама, који по члану 74 овога Закона место службених јахаћих коња, имају сопствена моторна превозна сретства.

Претседник Министарског савета по датом мишљењу Министра унутрашњих послова и Министра финансија, а по предлогу команданта жандармерије, прописаће правилником паушале и смањивање километраже по претходном ставу овога члана, а тако исто регулисаће накнаде жандармима и лицима грађанског реда са службом у жандармерији, које им припадају приликом премештаја — сеобе по потреби службе и код службених путовања.

Члан 73.

Сваком жандарму припада од државе:

1) плата са додацима;

2) оружје, муниција и сва потребна убојна спрема и прибор;

3) стан са огревом, осветљењем, постељном спремом и простирком; и

4) потребна материјална спрема и прибор.

Шта, у коме броју и количини припада жандармима од назначеног у тачци 2 овога члана, прописаће Министар војске и морнарице, споразумно са Министром унутрашњих послова, у духу члана 65 овога Закона.

Шта, у коме броју и количини припада жандармима од назначеног у тачци 3 и 4 овога члана, прописаће правилником Министар унутрашњих послова на предлог команданта жандармерије.

Члан 74.

Сваки жандарм коњаник добија од државе за вршење службе јахаћег коња са прибором и опремом.

Жандарми који желе, могу о своме трошку набавити јахаћег коња за вршење службе, ако им ово одобри командант жандармерије. У том случају они примају од државе за свога коња: храну и простирку у новцу или натури, јахаћи прибор и опрему, потков, смештај, негу и лечење и на име чувања коња 720 динара годишње у новцу.

Ако коме при вршењу службе без његове кривице сопствени коњ угине, онеспособи или оболи, а потом угине или онеспособи, држава ће му по процени накнадити штету у новцу или натури, а од проузроковача штете, где постоји, штету наплатити.

Место службених јахаћих коња команданти жандармеријских пукова, помоћници команданата жандармеријских пукова и официри за инспекторске послове, могу о своме трошку набављати и држати моторцикл или аутомобил, у коме случају место додатка на коња припада им додатак на одржавање и погон моторцикла, или аутомобила, у износу од 200 динара месечно.

Којим ће се од напред наведених старешина у жандармерији и под каквим условима ово одобравати решава командант жандармерије.

Члан 75.

Принадлежности жандарма деле се на плату, додатак на службу и лични и породични додатак на скупоћу.

Члан 76.

Месечне плате, додаци на службу и лични додаци на скупоћу жандарма су ови:

Чин	Плата	плата са периодским повишицама						Додатак на службу	лични додатак на скупоћу		
		1	2	3	4	5	6		разред I	разред II	разред III
Наредник водник I кл.	810	880	950	1020				200	1050	1000	950
„ „ II „	660	710	760	810				160	990	950	900
„ „ III „	545	595	660					135	930	900	870
Наредник	445	495	545					130	870	860	860
Поднаредник	320	370	445					120	870	860	850
Каплар	200	220	240	260	280	300	320	105	860	850	840
Стални жандарм . . .	195							100	850	800	700

Члан 77.

Периодске повишице плата добијају се после сваке три године ефективне службе, проведене у дотичном чину — класи у жандармерији.

Периодске повишице у чину — класи одређују се по службеној дужности.

Жандармима од дана када буду стављени под кривичну истрагу, зауставља се прелаз на периодску повишицу плате све дотле, док се њихово дело дефинитивно не расправи.

Време проведено у затвору по судској осуди, време проведено у притвору у току претходне и редовне кривичне истраге и време проведено под судом, ако се нађе да је окривљеник крив и правноснажном пресудом буде осуђен, а не изгуби чин или службу, или буде ослобођен из недостатка довољних доказа, не рачуна се жандармима ни за периодску повишицу, ни за пензију.

По дефинитивном окончању, ако је жандарм осуђен, или ослобођен судском одлуком из недостатка довољних доказа, губи право за прелаз на вишу периодску повишицу плате за време од једне године.

Жандарм који добије слабу — непрепоручљиву оцену, губи за наредну периодску повишицу у чину — класи целу годину.

Члан 78.

Припремни жандарми и жандарми кадровци имају на име принадлежности месечну плату, према разредима скупоће и то:

1) Припремни Жандарми:

У I разреду скупоће 1.120.— динара
„ II „ „ 975.— „
„ III „ „ 880.— „

2) Жандарми кадровци:

У	I разреду	скупоће	570.— динара
„	II „	„	520.— „
„	III „	„	475.— „

Члан 79.

Привремени жандарми имају на име принадлежности месечну плату у износу и то:

У	I разреду	скупоће	570.— динара
„	II „	„	520.— „
„	III „	„	475.— „

Члан 80.

У први разред скупоће улази Београд са Земуном, Загреб, Љубљана, Нови Сад, Сарајево, Сплит, Сушак, Скопље, Ниш, Цетиње и Бања Лука.

У други разред скупоће улазе сва места у којима је седиште среског начелства.

У трећи разред скупоће улазе сва остала места.

Члан 81.

Претседник Министарског савета по предлогу Министра финансија, а у споразуму са Министром унутрашњих послова прописаће Уредбом услове, под којима се стичу и губе права на лични и породични додатак на скупоћу. На исти начин могу се према потреби додаци на скупоћу повећавати, смањивати и укидати.

Исто тако Уредбом могу се смањивати или повећавати месечне плате предвиђене чланом 78 и 79 овог Закона за припремне и привремене жандарме.

Члан 82.

Лица војног и грађанског реда, на служби у жандармерији могу, било сама, било са породицом, становати у жандармериским зградама. Одобрење по овоме доноси командат жандармерије.

Величину закупне цене и начин плаћања прописује Министар унутрашњих послова у споразуму са Претседником Министарског савета и Министром финансија.

У случају премештаја право на становање у старом стану губи се од дана разрешења од дужности па за три месеца.

Члан 83.

Породични додатак на скупоћу за жену и свако законито и позакоњено дете, жандармериских подофицира, каплара, сталних и привремених жандарма, је 150.— динара месечно.

Привремени жандарми могу примати породични додатак највише за три члана породице.

Члан 84.

Жандармима дворске жандармериске чете, без обзира на чин, издаваће се специјални додатак по 720.— динара годишње за преправку одела, набавку рукавица и акселбендера.

Члан 85.

Принадлежности жандарма теку од првога дана наредног месеца по ступању на дужност, а губе се крајем месеца у коме је разрешен, односно до краја месеца у коме је умро.

Одердбе члана 30 Закона о чиновницима важе и за жандармерију.

Члан 86.

Жењени жандарми, који су активни подофицири, примају по (12) дванаест кубних метара дрва годишње. Ово важи и за активне подофицире удовце, ако имају закониту или позакоњену децу, коју они издржавају ,као и за активне подофицире

који по одлуци надлежне власти живе одвојено од жене, ако имају закониту или позакоњену децу под својим старањем.

Члан 87.

Жандарму престају тећи принадлежности у овим случајевима:

а) Кад умре;

б) Кад буде из службе отпуштен; и

в) Кад учини дело бекства.

Жандарму не припадају принадлежности:

а) За време самовољног удаљења;

б) За време одсуства дужег од предвиђеног у члану 95 овога Закона. У овоме случају ожењени жандарми немају права на дрва.

в) За време издржавања казне по судској осуди. У овом случају издржавање дотичнога (храна и смештај) пада на терет државе. Затвор издржава код најближе војне команде и храни се по прописима, који важе и за војску.

Нежењени жандарми не примају за то време ништа од принадлежности, а породицама жењених жандарма издаје се 50% њихових принадлежности и сва припадајућа количина дрва.

Обустављене све принадлежности нежењеним и 50% жењеним жандармима предају се каси „Жандармериског потпорног фонда", пошто се подмире трошкови око издржавања казне по судској осуди;

г) За време претходне или редовне кривичне истраге или под судом и то само у случају, ако се брани из притвора, задржаће се нежењеном жандарму, каплару и подофициру 75% а жењеном 50% од целокупних новчаних принадлежности. Дрва жењеног издају се породици.

Ове задржате принадлежности исплатиће се дотичном жандарму, ако надлежни старешина прекине истрагу, ако судском пресудом буде ослобођен као невин, ако се судским решењем отпусти испод суђења и ако кривично дело буде амнестирано. У противном предаје се каси „Жандармериског потпорног фонда" као приход; и

д) За време издржавања дисциплинске казне затвора и то: подофицири, каплари и стални жандарми, губе за то време додатак на службу, а приправни и привремени жандарми и жандарми кадровци губе 10% плате. Обустављене принадлежности предају се каси: „Жандармериског потпорног фонда".

Члан 88.

Кад жандарм одговара за накнаду штете држави, без обзира да ли је под ислеђењем — истрагом — или није и да ли је у притвору или није, надлежни наредбодавац доноси решење за обезбеђење штете односно за наплату у смислу прописа о томе.

Кад је жандарм под ислеђењем — истрагом — или судом, а брани се из слободе и врши службу, прима све принадлежности.

Члан 89.

Принадлежности жандарма ослобођавају се свих самоуправних прireза.

Члан 90.

Жандарми се лече у војним и јавним болницама.

У војним болницама имају бесплатан смештај, лекове и негу — лечење. Храну плаћају из својих принадлежности. За жандарме који се лече од задобивених рана у служби храну плаћа држава.

За лечење жандарма у јавним болницама важе одредбе Закона о чиновницима.

Сви државни лекари (грађански и војни) и сви самоуправни и општински лекари дужни су ука-

зати бесплатну лекарску помоћ сваком жандарму, који им се за ову јави, или им у опште буде упућен, ради указивања лекарске помоћи. Исто тако сви ови лекари дужни су бесплатно прегледати и сва она лица која се буду пријавила жандармеријским командама ради пријема у жандармерију.

У недостатку ових лекара дужни су приватни лекари указати прву помоћ сваком жандарму уз накнаду, која им припада по закону. Накнаду плаћа држава.

Члан 91.

Жандарми, као и чланови њихових породица, имају бесплатно лечење кад болују код својих кућа, а тако исто и бесплатне лекове, ако су исти прописани војном фармакопејом.

Породице жандарма имају бесплатан смештај, лекове и негу — лечење у војним болницама, ако се због операције и у опште због стања и природе болести морају лечити у војним болницама. У породицу рачунају се законита жена и законита или позакоњена деца.

За лечење породица жандарма у јавним болницама важе одредбе Закона о чиновницима.

Члан 92.

Официри ,војни чиновници и војни писари на служби у жандармерији, као и чланови њихових породица, имају право на лечење по одредбама Закона о устројству војске и морнарице.

Ако у престоници није одређен нарочити војни лекар за лечење официра, војних чиновника, војних писара на служби у жандармерији и жандарма, као и чланова њихових породица, кад болују код својих кућа, командант жандармерије узима за ову службу хонорарног лекара, чији хонорар пада на терет буџета жандармерије. Висину годишњег хонорара одређује Министар унутрашњих послова својим решењем а по предлогу команданта жандармерије.

Члан 93.

Оболели официри, војни чиновници, војни писари, на служби у жандармерији и жандарми, ако је болест последица рата, или напорне службе у жандармерији, имају право на новчану помоћ за лечење по бањама, санаторијумима и климатским местима.

Ова се помоћ обезбеђује буџетом сваке године, а њену величину, као и услове под којима се даје, прописује Министар унутрашњих послова, по предлогу команданта жандармерије.

Исто тако, сва ова лица имаће смештај и уживаће нарочите повластице за лечење по свима државним и самоуправним бањама, санаторијумима и климатским местима у земљи, а под условима које споразумно пропишу Министар унутрашњих послова и Министар социјалне политике и народног здравља.

Члан 94.

Жандарми за време боловања, имају све принадлежности као да су на лицу.

Боловање жандарма може беспрекидно трајати највише једну годину дана или петнаест месеци у две узастопне временске године. Ако после овога рока не оздрави, или не буде способан за активну службу у жандармерији, а стекао је право на пензију — пензионише се. Ако није стекао право на пензију отпушта се из службе по члану 42 овога Закона.

Члан 95.

Жандармериским подофицирима у опште, титуларним подофицирима и капларима преко десет година службе, припада годишње по 20 дана осу-

ства од једном или у више пута. Свима осталим жандармима припада годишње 15 дана осуства, од једном или у више пута.

Ова осуства надлежне старешине одобраваће сваком поједином жандарму у оно доба године, када то службене прилике у првом реду дозвољавају.

У нарочито изузетним случајевима жандарми могу добити осуство и преко времена означеног у првом ставу овога члана с тим да им за осуствовање преко 30 дана у једној календарској години, од једном или у више пута, не припадају принадлежности.

Члан 96.

Жандарми имају право на бесплатну вожњу државним железницама и лађама, за одлазак и повратак, у случајевима кад:

1) спроводе кривце и војне бегунце;
2) спроводе притворенике и протерана лица;
3) спроводе осуђенике од судских и полицијских затвора до казнених завода и кад спроводе осуђенике из једног казненог завода у други;
4) врше потере и у истражној служби;
5) службено путују у циљу осигурања железничке пруге, путева, праваца и просторија;
6) службено путују на концентрационо место;
7) путују у откоманду и по службеном позиву претпостављених старешина;
8) службено путују у својству курира;
9) спроводе железничке возове и лађе;
10) спроводе државни новац, спрему и стоку; и
11) путују на боловање, лекарски преглед и супер-ревизиони преглед, ради окатегорисања, у школу, курс или центар за обуку и на школска гађања.

У случајевима путовања по тачци 4, 5 и 6 овога члана жандарми могу користити све возове сем интернационалних.

Жандармериски официри, кад обилазе и контролишу жанадарме, који осигуравају железничку пругу и објекте, имају право на бесплатну вожњу свима возовима, сем експресних. Објава важи као документат.

У свим другим случајевима плаћаће официри и жандарми возне трошкове лађом и железницом по војној тарифи.

Кад жандарми на позив иследне, или судске власти, путују као сведоци — трошкови по овоме падаће на терет дотичне власти.

Војници кадровци на одслужењу рока у жандармерији, када иду на прво осуство и када се из жандармерије по одслужењу рока у кадру отпуштају кућама, добиваће од најближих војних команада објаве за вожњу железницом по кредитираној возарини, на тражење жандармерије.

Члан 97.

Жандарми се хране из својих принадлежности и из истих плаћају: своју послугу, дрва за кување јела, осветљење кухиње и кухињско посуђе.

Држава помаже при набавци кухињског посуђа и кухињског намештаја у границама буџетске могућности.

Члан 98.

Обуставе и забране од принадлежности жандарма могу се вршити само по прописима Закона о чиновницима и Закона о државном рачуноводству.

Члан 99.

Гарнизоне и остале потребе и расходи по материјалној грани могу се паушалирати.

Ово ће прописати правилником Министар унутрашњих послова по датом мишљењу команданта жандармерије.

Члан 100.

Дотрајала спрема, предмети, ствари и материјал по свима гранама средстава и потреба у жандармерији, као и неспособна стока и дотрајала кола, камиони, аутомобили, моторцикли и све што се набавља из буџета жандармерије, продаваће се.

Од ових продаја добивени новац улаже се као приход у „Жандармериски економски фонд", чији ће делокруг рада прописати правилом Министар унутрашњих послова споразумно са Министром финансија а по датом мишљењу команданта жандармерије.

Члан 101.

Начин новчаног и материјалног снабдевања и администровања код жандармерије врши се по односним законима и прописима, који важе за војску и морнарицу. У колико не буде могуће придржавати се овога код жандармерије, због њене специјалне службе и прилика, Министар унутрашњих послова може отступити од тих прописа и саобразити их потребама жандармерије путем правилника.

Члан 102.

Прописи Закона о устројству војске и морнарице у погледу осигурања подофицира, важе и за жандармериске подофицире.

Време, које жандармериски подофицири проведу на припреми за прелаз у грађанску државну службу, не рачуна се као служба на поновном року и за стицање права за унапређење, него се

само рачуна за периодске повишице плате и за пензију.

Члан 103.

Чиновници грађанског реда, контрактуални чиновници, дневничари и служитељи на служби у жандармерији имају новчане принадлежности по прописима Закона о чиновницима; а накнаде приликом премештаја — сеобе по потреби службе и за службена путовања, по правилнику који ће се прописати по члану 72 овога Закона.

ДЕСЕТИ ДЕО

Пензије

Члан 104.

Жандармериски подофициpи, каплари, стални и припремни жандарми, било жењени или нежењени, дужни су за породичну пензију улагати у „Чиновнички пензиони фонд", установљен по одредбама Закона о чиновницима. Ово важи и за жандарме у пензији.

Код подофицира, каплара и сталних жандарма основ је за улагање у „Чиновнички пензиони фонд" плата и додатак на службу, а код припремних жандарма половина плате.

Месечни улог износи 5% од основа за улагање.

Улози се наплаћују по званичној дужности приликом издавања принадлежности које служе за основ улагања.

Наплаћени улози шаљу се Државној Хипотекарној Банци.

Члан 105.

У првомесечне принадлежности, које према тачци 1 § 134 Закона о чиновницима улазе као

приход у „Чиновнички пензиони фонд“, рачунају се целокупне новчане принадлежности жандармериских подофицира, каплара, сталних и припремних жандарма, које им по овом Закону припадају.

Првомесечна разлика између нових и дотадањих принадлежности, која према тачци 2 § 134 Закона о чиновницима улази као приход у „Чиновнички пензиони фонд“, наплаћује се од жандармериских подофицира, каплара, сталних и припремних жандарма у свима случајевима у којима се та разлика услед напредовања појављује код плате, периодске повишице, додатка на службу и личног датака на скупоћу.

Члан 106.

У дисциплинске новчане казне, које према тачци 5 § 134 Закона о чинвницима улазе као приход у „Чиновнички пензиони фонд“, рачунају се дисциплинске казне „одузимања плате“ предвиђене Уредбом о војној дисциплини за жандармериске подофицире, капларе, сталне и припремне жандарме.

Члан 107.

Жандармериски подофицири, каплари и жандарми испуњавају услов за стицање права на личну пензију кад наврше 10 година које су стварно провели у активној државној служби. Кад наврше тридесет година ефективно проведених у активној државној служби или 35 година, које се рачунају за пензију, или кад наврше 55 година старости, на њихову молбу, стављају се одмах у пензију.

Члан 108.

Жандармериски подофицир, каплар и стални жандарм, ако је стекао право на пензију, ставља се у пензију по потреби службе:

1) ако после непрекидног боловања од године дана или укупно 15 месеци у две узастопне временске године не оздрави, што се утврђује специјалним лекарским прегледом;

2) када према оцени супер-ревизионе комисије буде оглашен неспособним за ма какву службу у жандармерији;

3) када нема спреме и способности за ма какву службу у жандармерији, која би одговарала његовом чину;

4) ако је отпуштен из жандармерије по члану 42 тачке 2 под а) и б;;

5) жандарми који су отпуштени по члану 42 тачка г) задржавају право на пензију, ако имају 20 година државне службе и ако их за то предложи командант жандармерије.

Члан 109.

У погледу рачунања времена за пензију жандармериским подофицирима, капларима и жандармима важе одредбе Закона о чиновницима, с тим да се од времена које се рачуна за пензију има одбити 18 месеци као пуног рока службе у сталном кадру и време из члана 77 овога Закона.

Жандарму ,који је преведен од припремног за сталног, време проведено у служби као припремни жандарм, рачуна се у активну службу.

Члан 110.

Основ за одређивање количине пензије жандармериског подофицира, каплара и жандарма је плата и додатак на службу који су му припадали у часу пензионисања. Додатак на службу служи као основ за пензију тек када жандармериски подофицир, каплар и стални жандарм наврши 20 година, које је стварно провео у активној државној

службе, а која му се служба према члану 109 овога Закона рачуна у рок за стицање права на личну пензију.

Члан 111.

Жандармериском подофициру, каплару и жандарму, који испуњава услове овога Закона за стицање права на личну пензију, од плате припада за првих 10 година признате службе по одредбама овога Закона 50%. За свако даље пола године припада му 0.90%, тако да за 35 година признате службе, по одредбама овога Закона, добије 95% од пензиског основа. Но ако жандармериски подофицир, каплар и жандарм буде стављен у пензију пре навршених 50 година живота или пре навршених 30 година признате службе, по одредбама овога Закона, припада му од плате као пензиског основа за свако даље пола године и то:

у случају да није навршио 15 година признате службе, или да није навршио 35 година живота, 0.50%;

у случају да није навршио 20 година признате службе, или да није навршио 40 година живота 0.60%;

у случају да није навршио 25 година признате службе или да није навршио 45 година живота, 0.70%.

у случају да није навршио 30 година признате службе, или да није навршио 50 година живота, 0.80%.

Започето пола године службе при одређивању процента за количину пензије, рачуна се као цело.

Члан 112.

Од додатка на службу који је жандармериски подофицир, каплар и стални жандарм имао у часу

пензионисања, припада му у име пензије и то: 50% после двадесет, 60% после двадесет и пет, 70% после тридесет и 95% после тридесет и пет година службе, која се према члану 109 овога Закона рачуна у рок за стицање права на личну пензију.

Члан 113.

Пензионисани жандармериски подофицир, каплар и стални жандарм, поред пензије, има право и на лични додатак на скупоћу, који се одређује по истом проценту, по коме се одређује и пензија од плате као пензиског основа, узимајући за основ лични додатак на скупоћу који је подофициру, каплару и сталном жандарму припадао у часу пензионисања.

Овај додатак не може бити мањи од, и то:

У месном разреду скупоће:

I	II	III	
400.—	350.—	300.—	динара месечно.

Поред личног додатка на скупоћу, пензионисаном жандармериском подофициру, каплару и сталном жандарму, припада и породични додатак на скупоћу, који износи по 150 динара месечно за жену и свако законито или позакоњено дете.

Одредбе члана 81 овога Закона важе и за личне и породичне додатке на скупоћу пензионисаних жандармериских подофицира, каплара и сталних жандарма.

Члан 114.

Ако подофицир, каплар, стални или припремни жандарм при вршењу службе без своје кривице буде тако повређен, да постане неспособан за даљу службу, признаје му се за пензију време, које је до тада провео у служби, и још десет година више. Али ако је због добивене повреде по-

стао потпуно неспособан за ма какав привредни рад, онда му се за пензију признаје 95% његове плате и додатка на службу, који је до тада имао, а лични додатак и породични додатак на скупоћу по члану 113 овога Закона.

Овакве повреде имају се одмах документално утврдити и документа чувати код исправа дотичног жандарма.

Члан 115.

Жандарми пензионисани по тачци 1 и 2 члана 108 и члану 114 овога Закона, могу се вратити у активну службу, ако стручна војна комисија утврди, да су оздравили и за службу се оспособили.

Решење о њиховом повратку у активну службу доноси командант жандармерије.

Позиву се морају одазвати.

Жандарми пензионисани по члану 107 и тачци 3, 4 и 5 члана 108 овога Закона не могу се више вратити у активну службу.

Члан 116.

Подофицир, каплар, стални и припремни жандарм, који осим случајева из члана 114 овога Закона без своје кривице постане телесно или душевно неспособан за службу, а није стекао право на пензију, нити му је пензија одређена по члану 114 овога Закона, а има више од три године ефективне службе у жандармерији, отпустиће се из жандармерије. Овако отпуштеном жандарму издаће се на име помоћи једном за свагда цео годишњи износ његове плате и додатка на службу заједно са половином годишњег износа личног додатка на скупоћу, а који су му припадали у времену отпуста из жандармерије.

Члан 117.

Неспособност, односно способност, жандарма за службу утврђује се само прегледом супер-ревизионе комисије армиске области.

Члан 118.

Право на пензију губе подофицири, каплари и стални жандарми:

1) Кад судом буду осуђени најмање 6 месеци строгог затвора, или најмање годину затвора, а за нечасна дела — без обзира на величину казне;

2) Кад изгубе чин;

3) Кад самовољно напусте службу;

4) Кад се пензионисани жандарм не одазове позиву на службу у смислу члана 115 овога Закона;

5) Кад се ожени без надлежног одобрења за време активне службе;

6) Кад по молби буду отпуштени из активне службе; и

7) Смрћу.

Члан 119.

У погледу личног и породичног додатка на скупоћу, за пензионере и пензионерке, важе прописи који постоје и за остале државне службенике грађанског реда.

Члан 120.

Привремени жандарми немају права на пензију.

За жандарме кадровце, који онеспособе при вршењу жандармериске службе, важе одредбе члана 336 Закона о устројству војске и морнарице.

Члан 121.

Право на породичну пензију задобијају жандарми за чланове своје породице по прописима Закона о чиновницима.

Исто тако њихове породице губе право на пензију по прописима поменутог закона.

Члан 122.

Породицама жандармериских подофицира, каплара и сталних жандарма, који на служби или поводом службеног посла, у миру без своје кривице погину, или буду рањени или повређени, па од тих рана, повреда и озледа умру, признаће се за породичну пензију као да су имали 35 година улагања у „Чиновнички пензиони фонд", на принадлежности које су примали у часу смрти.

Ово право на породичну пензију, признаје се и породицама жандармериских подофицира, каплара и сталних жандарма, који у рату погину или умру од задобивене ране, повреде и озледе. Поред овога у овом случају признаје се још и право на инвалидску потпору и све остале врсте државне заштите и помоћи по одредбама Инвалидског закона.

Вишак пензије по одредбама овога члана пада на терет државне касе.

Члан 123.

Породици привременог жандарма, који при вршењу жандармериске службе без своје кривице, погине или буде рањен или повређен, па од тих рана, повреда и озледа умре, издаће се на име помоћи једном за свагда половина једногодишњег износа његове плате.

Исплаћивање ове помоћи пада на терет државне касе.

Члан 124.

Личне пензиске принадлежности теку од првог дана наредног месеца у коме је жандармериски подофицир, каплар и жандарм разрешен од

дужности, а породичне од првога дана наредног месеца по смрти улагачевој.

Члан 125.

За сахрану подофицира, каплара, сталног, припремног и привременог жандарма, активног или пензионисаног, издаваће се ономе, који је сахрану извршио, једномесечне принадлежности умрлога.

Поред овога издаће се жени или деци на име помоћи двомесечне редовне принадлежности, ако немају другог прихода. Ова помоћ издаје се по решењу Министра унутрашњих послова.

У једномесечне принадлежности и помоћ, које се имају издати по претходним ставовима, не рачунају се дрва и додатак по члану 84 овога Закона у колико је умрли или погинули примао ове додатке. На издате принадлежности не наплаћује се месечни улог за „Чиновнички пензиони фонд".

Члан 126.

Пензионисање подофицира, каплара и жандарма врши Министар унутрашњих послова.

Ово своје право Министар унутрашњих послова може пренети на команданта жандармерије.

Количина личне пензије одређује се по службеној дужности истим решењем, којим се жандарм пензионише.

Противу решења о количини пензије незадовољне стране имају права жалбе Државном савету у року од 30 дана од дана пријема решења.

Члан 127.

Пензије жандарма исплаћиваће се одмах по решењима, којима су им регулисане пензије и то, привремено док се по тим решењима не донесу и коначне одлуке. Ово исто важи и за пензије породица умрлих жандарма.

Члан 128.

За све што би се односило на личне и породичне пензије жандарма, у колико овим Законом није предвиђено, важе прописи Закона о чиновницима.

Члан 129.

За породичне пензије официра, војних чиновника и војних писара на служби у жандармерији важе одредбе Закона о устројству војске и морнарице.

Члан 130.

Код команде жандармерије постоји „Жандармериски потпорни фонд". Овај фонд је хумана установа и служи за:

а) давање помоћи и бескаматних позајмица жандармима у случајевима болести и несреће;

б) набавку протеза и направа за жандарме, који су несретним случајем осакаћени;

в) подизање споменика и одржавање гробова погинулих и умрлих жандарма;

г) подизање, откуп и издржавање жандармериских домова по бањама, ради лечења оболелих жандарма, жандармериских официра, официра других родова војске и струка, војних чиновника и војних писара са службом у жандармерији;

д) подизање и издржавање санаторијума за грудоболно оболеле жандарме; — и

ђ) устројавање интерната и давање стипендија за школовање деце, одличних ђака, оних жандарма који су оптерећени породицом а немају довољно средстава за школовање деце.

Приходи овога фонда су:

1) остатак ранијег „Жандармериског потпорног фонда" и „Фонда гробова жандарма";

2) чиста добит од издавања Жандармериског весника и календара;

3) чланси улог;

4) обустављене принадлежности дисциплински и судски кажњених жандарма, сем обустава предвиђених у члану 106 овога Закона;

5) добровољни прилози и завештања;

6) камате добивене од приплодно уложеног новца; и

7) приходи жандармериских домова и санаторијума.

Правило о раду и управљању овим фондом прописаће Министар унутрашњих послова на предлог команданта жандармерије.

Прелазна наређења

Члан 131.

Жандармериски каплари, поднаредници и наредници затечени у служби на дан ступања на снагу овога Закона добијају плате и периодске повишице плата према ефективно проведеним годинама службе у дотичном чину.

Садањи наредници водници до три године службе проведене ефективно у чину наредника водника постају наредници водници III класе.

Садањи наредници водници са више од три, а закључно са шест година службе, ефективно проведених у чину наредника водника, постају наредници водници II класе.

Садањи наредници водници са преко шест година службе ефективно проведених у чину наредника водника постају наредници водници I класе.

Одредбе овога члана важе од 1 априла 1932 године.

Члан 132.

При одређивању периодске повишице плате по члану 76 и 131 овога Закона, жандармериском подофициру и кпалару одбиће се оно време за које се

обуставља кретање по периодским повишицама плате по члану 77 овога Закона од времена које је пробавио у дотичном чину у коме се затекне на дан 31 марта 1931 године.

Члан 133.

Одредбе овога Закона у погледу принадлежности жандармериских подофицира, каплара, сталних, припремних и привремених жандарма и жандарма кадроваца важе од 1 априла 1932 године.

Ако жандарм по овом Закону има да прими на име укупних личних принадлежности мање од онога, што је раније примао на име личних принадлежности, примаће разлику између тих принадлежности, док напредовањем његове личне принадлежности по овом Закону не достигну висину ранијих личних принадлежности.

Разлика принадлежности по претходном ставу показиваће се одвојено од принадлежности по овом Закону. У основ за личну пензију од ове разлике улази и разлика између садашње плате и додатка на службу и раније основне и положајне плате и додатка на име активне службе у жандармерији, ако жандарм за време док ову разлику прима буде пензионисан.

Члан 134.

Војни чиновници, на служби у жандармерији, који су раније били административни официри економске струке и уживали додатак на службу у жандармерији, у смислу члана 67 овога Закона, задржавају права на пријем истог додатка и даље од дана њиховог превода у војне чиновнике.

Члан 135.

До 31 децембра 1931 године услови командовања из члана 54 овога Закона не односе се на оне официре, који су до сада одређени у штабове по

потреби службе, ако ови испуњавају остале посебне услове из истога члана.

Овај члан не важи за оне официре, који су у штабове одређени због оцене, да немају способности за командовање.

Члан 136.

Жандарми, које је овај Закон затекао, као пензионисане са пензиским принадлежностима по Закону о жандармерији од 27 септембра 1930 године и Уредби о изменама и допунама одредаба Закона о жандармерији и Закона о жандармериском пензионом фонду од 22 марта 1929 године, дужни су од дана ступања на снагу овог Закона улагати у Чиновнички пензиони фонд. Као основ за улагање служе оне принадлежности, које су им биле основ за одређивање личне пензије, а као време улагања рачуна им се све оно време до дана пензионисања, које им је било извршним решењем признато за личну пензију. За време од пензионисања до ступања на снагу овог Закона овакви пензионисани жандарми могу накнадно уплатити улоге у Чиновнички пензиони фонд, у ком случају им се то време рачуна за одређивање породичне пензије.

Жандармима које је овај Закон затекао као пензионисане са пензиским принадлежностима по законима, који су важили пре Уредбе о изменама и допунама одредаба Закона о жандармерији и Закона о жандармериском пензионом фонду од 22 марта 1929 године признаје се као време улагања у Чиновнички пензиони фонд оно време до дана пензионисања, које им је било извршним решењем признато за личну пензију. Овакви пензионисани жандарми могу, по својој вољи, постати улагачи у Чиновнички пензиони фонд, као и на-

кнадно уплатити улоге у тај фонд и за време после пензионисања па до дана ступања на снагу овог Закона и то за оно време, за које они то сами желе. Време за које овако уплате улоге рачуна се за одређивање породичне пензије. Као основ за улагање служе оне принадлежности које су им биле основ за одређивање личне пензије.

Члан 137.

Породицама жандарма, којима је породична пензија припала пре ступања на снагу овог Закона, остају пензиске принадлежности по одредбама ранијих закона.

Члан 138.

За извршење овога Закона надлежни су Министар унутрашњих послова и Министар војске и морнарице. Они се овлашћују да правилницима издају поближе одредбе о извршењу прописа овога Закона.

Члан 139.

Овај Закон ступа у живот и добија обавезну снагу када буде обнародован у „Службеним новинама". Од тога дана престаје важити Закон о жандармерији и Закон о жандармериском пензионом фонду од 1. априла 1922. године и Уредба о изменама и допунама Закона о жандармерији и Закона о жандармериском пензионом фонду од 22 марта 1929 године, као и све одредбе осталих Закона и Уредаба, које се односе на предмете регулисане овим Законом.

Препоручујемо Нашем Министру унутрашњих послова и Нашем Министру војске и морнарице да овај Закон обнародују, а свима министрима, да

се о извршењу његовом старају; властима заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

6. новембра 1931. године
у Београду.

АЛЕКСАНДАР с. р.

Претседник Министарског Савета
министар унутрашњих послова,
П. Р. Живковић с. р.

Министар војске и морнарице,
армиски ђенерал,
Драг. Ж. Стојановић с. р.

Видео и ставио Државни печат,
чувар Државног печата,
министар правде,
Др. Драг. С. Којић с. р.

Претседник Министарског Савета,
министар унутрашњих послова,
П. Р. Живковић с. р.

